

Duševní vlastnictví, překvapivé rozhodnutí

Zápis užitného vzoru a jeho majitele do rejstříku užitných vzorů má konstitutivní soukromoprávní účinky a nejedná se pouze o deklaratorní zápis již dříve existujícího právního stavu. Proto původce technického řešení, jež bylo na základě přihlášky jiné osoby zapsáno jako užitný vzor do rejstříku užitných vzorů, se nestává pouze z titulu svého původcovství majitelem tohoto užitného vzoru. Tím je vždy osoba, která užitný vzor přihlásila. Z tohoto důvodu proto nelze uplatněnou žalobou či vzájemným návrhem podanými pouze z důvodu původcovství užitného vzoru (resp. na základě takto tvrzených rozhodujících skutečností) úspěšně zpochybnit ani vznik (resp. zápis vzniku) právního postavení přihlašovatele užitného vzoru jako majitele tohoto vzoru (resp. majitele absolutních majetkových práv k jeho ochraně) ani zánik (resp. zápis zániku) předmětného užitného vzoru v důsledku jeho vzdání se ze strany jeho majitele podle § 16 písm. b) zákona o užitných vzorech.

Z ničeho nelze dovodit, že by účastníci měli znát výsledný závěr soudu o projednávané věci dříve, než je vysloven v jeho rozhodnutí.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 23 Cdo 1125/2020-360 ze dne 21.12.2020)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobkyň a) JSTB International, s.r.o., se sídlem v P., b) JUMPING INTELLECTUAL PROPERTY, s.r.o., se sídlem v P., obou zastoupených Mgr. Ing. J.K., advokátem se sídlem v P., proti žalovanému J. V., podnikateli se sídlem XY, zastoupenému Mgr. T.B., advokátem se sídlem v P., o určení majitele užitného vzoru, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 Cm 28/2017, o dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 10. 2019, č. j. 3 Cmo 96/2019-235, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

I. Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným rozsudkem odvolací soud ve věci samé změnil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2019, č. j. 2 Cm 28/2017-178, tak, že zamítl vzájemný návrh žalovaného na určení, že je majitelem užitného vzoru č. XY.

2. Své rozhodnutí odůvodnil odvolací soud tím, že žalovaný má na požadovaném určení naléhavý právní zájem, jelikož určovací návrh je jediným způsobem, kterým je možné konstituovat vlastnické právo osoby, která tvrdí, že je původcem průmyslového práva, tudíž by případně měla i právo podat přihlášku užitného vzoru a následně by se stala (po splnění formálních podmínek zápisného řízení) i vlastníkem tohoto práva. Dle názoru odvolacího soudu však vzájemný návrh žalovaného není důvodný proto, že i kdyby bylo soudem určeno, že žalovaný je vlastníkem užitného vzoru, pak by se ve veřejném rejstříku pouze vyznačilo jeho vlastnické právo (tedy v části Přihlašovatel/Majitel), ale nic by se nezměnilo na stavu v rejstříku v části Původce. Stav rejstříku by tedy ani po vyznačení pravomocného rozhodnutí soudu neodpovídal skutkovým tvrzením žalovaného, tedy tomu, že jediným původcem sporného řešení je on sám. Navíc vzhledem k tomu, že po nabytí účinnosti zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále též „o. z.“), ke dni 1. 1. 2014 došlo k významné změně v chápání průmyslových práv jako věcí se všemi důsledky z toho plynoucími, není možné určení vlastnického práva k (nehmotné) věci, která v době vyhlášení rozsudku odvolacího soudu neexistuje,

neboť ke dni 13. 3. 2019 se žalobkyně b) jako zapsaná majitelka vzdala předmětného užitného vzoru podle § 16 zákona č. [478/1992](#) Sb., o užitných vzorech. Ve smyslu závěrů vyjádřených např. v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3820/2009, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. 22 Cdo 612/2014, je nutno naléhavý právní zájem na určení požadovaném ve smyslu § 80 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též „o. s. ř.“), zkoumat podle stavu ke dni vyhlášení rozsudku, a tudíž není možno vzájemnému návrhu žalovaného vyhovět.

II. Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu napadl ve věci samé žalovaný dovoláním, které považuje za přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadený rozsudek závisí dle žalovaného na vyřešení otázek hmotného a procesního práva, jež dosud nebyly v rozhodování odvolacího soudu dosud vyřešeny.

4. Svými otázkami procesního práva se žalovaný táže, zda a případně za jakých podmínek je možno podle § 80 o. s. ř. určit právo k zaniklému užitnému vzoru, zvláště měl-li tento vzor zaniknout jeho vzdáním se ze strany zapsaného majitele tohoto vzoru a je-li zároveň v rejstříku užitných vzorů zapsána poznámka spornosti takového úkonu, a zda je v řízení o takovém určení, jehož se osoba domáhá z titulu svého původcovství užitného vzoru, nutno se domáhat i určení, že je původcem tohoto vzoru. Dále žalovaný překládá k řešení otázku hmotného práva, zda se může osoba zapsaná v rejstříku jako majitel užitného vzoru platně vzdát tohoto vzoru, přestože jí „materiálně“ práva k užitnému vzoru nenáleží, resp. zda je možno považovat takový užitný vzor za zaniklý.

5. Nesprávnost právního posouzení věci odvolacím soudem spatřuje žalovaný v tom, že určovací žalobou lze dle jeho názoru určit též právo k zaniklé věci, je-li na takovém určení naléhavý právní zájem. To je v případě žalovaného dáno tím, že nároků z užitného vzoru se jeho majitel může domáhat i po zániku užitného vzoru. Žalovaný jako skutečný majitel užitného vzoru z titulu původcovství nemá jinou možnost, jak se svých práv domáhat. A to zvláště za situace, kdy užitný vzor formálně zanikl jeho vzdáním se ze strany zapsaného majitele a tento zánik byl napaden poznámkou spornosti. Rozhodnutí o určení majitele užitného vzoru nastává s účinky ex tunc, v důsledku čehož by bylo nutno pohlížet na vzdání se předmětného užitného vzoru ze strany žalobkyně b) jako na nicotný či neplatný právní úkon.

6. Kromě toho má žalovaný za to, že pro úspěch jeho vzájemného návrhu na určení majitele užitného vzoru není nutno, aby přímo ve výroku bylo deklarováno jeho původcovství, neboť změny zápisu původcovství v rejstříku užitných vzorů by se žalovaný domáhal v řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví.

7. Dále žalovaný namítl, že napadený rozsudek odvolacího soudu je nepřezkoumatelný, že odvolací soud neseznámil účastníky se svým posouzením věci a nedal jim ani poučení podle § 118a o. s. ř. ani příležitost se k němu vyjádřit, v důsledku čehož se jedná o překvapivé rozhodnutí, a že odvolací soud na základě shodných skutkových okolností rozhodl odlišně od svého předchozího rozhodování, čímž se odvolací soud odchýlil od v dovolání žalovaným uvedené rozhodovací praxe odvolacího soudu.

8. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

9. Žalobkyně se k dovolání žalovaného vyjádřily v tom smyslu, že považují napadené rozhodnutí odvolacího soudu za správné. K úvahám žalovaného zejména uvedly, že nemohla-li by žalobkyně b) jako majitelka užitného vzoru činit právní jednání ve vztahu k tomuto vzoru, musela by být nicotná též žádost žalobkyně b) o prodloužení platnosti tohoto vzoru a ten by proto zanikl z důvodu uplynutí jeho platnosti, v důsledku čehož by stejně nebylo možno určit žalovaného jako majitele tohoto

užitného vzoru. Žalobkyně navrhy, aby dovolací soud dovolání žalovaného zamítl.

III. Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě a oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem (§ 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 o. s. ř.), posoudil, zda je dovolání přípustné.

11. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

12. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

13. Podle § 241a odst. 1 až 3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odst. 1). V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh) (odst. 2). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení (odst. 3).

14. Dovolací soud ve svém rozhodování formuloval závěr, že pro úsudek dovolacího soudu, zda dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., jsou relevantní jen ty právní otázky, na nichž napadené rozhodnutí spočívá (tj. právní otázky, které měly pro rozhodnutí ve věci určující význam) a jejichž řešení dovolatel v dovolání zpochybnil (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2007, sp. zn. 33 Odo 1187/2005, ze dne 17. 5. 2012, sp. zn. 26 Cdo 3297/2011, ze dne 18. 7. 2013, sp. zn. 29 NSCR 53/2013, a ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2376/2013, popř. též usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 10/06).

15. Odvolací soud své napadené rozhodnutí na dovolatelem formulované otázce hmotného práva týkající se platnosti právního jednání, jímž se žalobkyně b) vzdala předmětného užitného vzoru, ačkoli jí dle žalovaného práva k užitnému vzoru „materiálně“ nenáležela, nezaložil. Odvolací soud ve svém rozhodnutí otázku platnosti právního jednání žalobkyně b) z žalovaným tvrzeného důvodu neposuzoval, nýbrž dospěl v tomto směru k závěru, že za daného stavu nelze majitele předmětného užitného vzoru způsobem požadovaným vzájemným návrhem žalovaného určit. Jelikož napadené rozhodnutí odvolacího soudu na posouzení této dovolatelem formulované otázky nezávisí, nemůže tato otázka přípustnost dovolání v projednávané věci založit.

16. Namítá-li dovolatel nedostatečnost odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu či jeho překvapivost, resp. nedostatek procesního poučení, nepředkládá tím žádnou právní otázku, na jejímž vyřešení napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí, nýbrž tvrdí tím jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k níž může dovolací soud přihlídnout pouze tehdy, je-li dovolání přípustné (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.). Podle § 237 o. s. ř. přípustnost dovolání může založit jen skutečnost, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, tedy otázek právních, kterými nejsou námitky dovolatele ke konkrétnímu procesnímu postupu soudu. Vada řízení sama o sobě přípustnost dovolání nezakládá (srov. též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2014, sp. zn. 23 Cdo 1453/2014, či ze dne 4. 2. 2015, sp. zn. 23 Cdo 4905/2014).

17. Dovolací soud nicméně shledává dovolání přípustným pro řešení dovolatelem vymezených otázek týkajících se podmínek úspěšnosti žaloby (vzájemného návrhu) na určení majitele užitého vzoru na základě tvrzeného důvodu, že dovolatel je původcem tohoto vzoru, neboť se jedná o otázky, jež dosud nebyly v rozhodování dovolacího soudu vyřešeny.

IV. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

18. Dovolání není důvodné, neboť rozhodnutí odvolacího soudu při vyřešení těchto otázek nespočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

19. Právní posouzení věci je činnost soudu spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy, jež vede k učinění závěru, zda a komu soud právo či povinnost přizná, či nikoliv.

20. Nesprávným právním posouzením věci je obecně omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutková zjištění), tj. jestliže soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Naléhavý právní zájem na určení majitele užitého vzoru

21. Podle § 80 o. s. ř. (ve znění účinném od 1. 1. 2014) určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.

22. Podle § 985 o. z. není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, může se osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, domáhat odstranění nesouladu; prokáže-li, že své právo uplatnila, zapíše se to na její žádost do veřejného seznamu. Rozhodnutí vydané o jejím věcném právu působí vůči každému, jehož právo bylo zapsáno do veřejného seznamu poté, co dotčená osoba o zápis požádala.

23. Podle § 986 odst. 1 o. z. kdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do veřejného seznamu bez právního důvodu ve prospěch jiného, může se domáhat výmazu takového zápisu a žádat, aby to bylo ve veřejném seznamu poznamenáno. Orgán, který veřejný seznam vede, vymaže poznámku spornosti zápisu, nedoloží-li žadatel ani do dvou měsíců od doručení žádosti, že své právo uplatnil u soudu.

24. Podle ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým (srov. zejm. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 24. 2. 1971, sp. zn. 2 Cz 8/71, uveřejněný pod číslem 17/1972 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

25. Naléhavý právní zájem na určení je dán, jestliže je rozhodnutí o určovací žalobě způsobilé vytvořit pevný základ pro právní poměry účastníků sporu a svými důsledky předejít případným dalším žalobám na plnění, kdy určovací žaloba je tak způsobilější než procesní prostředky jiné. Přitom nejde o určovací žalobu jako takovou, nýbrž o to, jakého konkrétního určení se žalobce domáhá a z jakých konkrétních právních poměrů vychází. Za nedovolenou lze považovat určovací žalobu tehdy, nesloužila-li by potřebám praktického života, nýbrž jen k neefektivnímu množování soudních sporů (srov. zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2002, sp. zn. 20 Cdo 537/2001, uveřejněný pod číslem 65/2002 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2002, sp. zn. 20 Cdo 1866/2000, uveřejněný pod číslem 45/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

26. Pevný právní základ pro právní poměry účastníků sporu vytváří pouze žaloba na určení existence právního poměru, od něhož (jako od pevného právního základu) lze další poměry účastníků sporu odvozovat. Zda tomu tak v konkrétním případě je, závisí především na posouzení, jaké další právní poměry mají být od onoho pevného právního základu odvíjeny. Naléhavý právní zájem na určení požadovaném ve smyslu § 80 o. s. ř. zkoumá soud podle stavu ke dni vyhlášení rozsudku (srov. zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2015, sp. zn. 21 Cdo 811/2014, uveřejněný pod číslem 79/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

27. Naléhavý právní zájem na určení práva je vždy dán tam, má-li být soudní rozhodnutí určující právo zaznamenáno do veřejného seznamu a tímto způsobem dosaženo shody mezi stavem právním a stavem zapsaným ve veřejném seznamu (srov. zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 1999, sp. zn. 2 Cdon 756/97, uveřejněný pod číslem 7/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2017, sp. zn. 33 Cdo 2639/2015, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2019, sp. zn. 22 Cdo 3703/2017).

28. Vzhledem k tomu, že rejstřík užitných vzorů vedený Úřadem průmyslového vlastnictví podle § 20 zákona o užitných vzorech má povahu veřejného seznamu nehmotných věcí (srov. též důvodovou zprávu k návrhu občanského zákoníku, sněmovní tisk číslo 362, Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, v jejím 6. volební období 2010 - 2013; v tomto smyslu též srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2017, sp. zn. 22 Cdo 5330/2015, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2025/2019), s nimiž lze nakládat jako s předměty vlastnictví, lze v souladu se shora uvedenou rozhodovací praxí dovolacího soudu přisvědčit závěru odvolacího soudu, že na určení majitele užitného vzoru je dán naléhavý právní zájem tehdy, má-li být soudním rozhodnutím o takovém návrhu odstraněn nesoulad mezi stavem zaznamenaným v rejstříku užitných vzorů se skutečným právním stavem.

29. Tvrdí-li tedy účastník řízení, že zde jsou skutečnosti, v jejichž důsledku je zápis majitele užitného vzoru v rejstříku užitných vzorů v rozporu se (skutečným) právním stavem, má účastník řízení na takovém určení, jímž se svojí žalobou či vzájemným návrhem domáhá odstranění tohoto rozporu, naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 o. s. ř.

Aktivní věcná legitimace k určení majitele užitného vzoru

30. Naléhavý právní zájem na určení právního poměru nebo práva vyjadřuje způsob právní ochrany, které se má žalobci (žalovanému) dostat, zatímco aktivní věcná legitimace vyjadřuje, že se žalobce (žalovaný) účastní právního poměru nebo mu svědčí právo, o něž v řízení jde, nebo že se sporný právní poměr či právo týká jeho právní sféry (srov. zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2006, sp. zn. 29 Odo 294/2003, uveřejněný pod číslem 10/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, popř. též. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2002, sp. zn. 21 Cdo 679/2001, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3469/2009).

31. Proto předpokladem úspěšnosti žaloby (vzájemného návrhu) na určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, není pouze naléhavý právní zájem žalobce (žalovaného) na požadovaném určení, nýbrž také jeho aktivní věcná legitimace. Ze samotné existence naléhavého právního zájmu na požadovaném určení neplyne, že žalobce (žalovaný) je k požadovanému určení aktivně věcně legitimován a že je tedy jeho žaloba (vzájemný návrh) proto důvodná. V tomto smyslu je třeba mezi naléhavým právním zájmem a aktivní věcnou legitimací ve sporu rozlišovat (srov. zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 2. 2016, sp. zn. 31 Cdo 4001/2013, uveřejněný pod číslem 22/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 6. 2006, sp. zn. 29 Odo 777/2006).

32. Proto v řízení, v němž se účastník řízení svojí žalobou či svým vzájemným návrhem domáhá

určení, že je majitelem užitého vzoru, může být tento účastník úspěšný pouze tehdy, pokud mu podle právní úpravy (na ochranu užitéch vzorů) toto právní postavení přísluší, tedy že mu svědčí právní titul, s nímž tato právní úprava vzniká právního postavení majitele užitého vzoru spojuje a jehož účinky dosud trvají.

Práva k užitému vzoru

33. Podle § 1 zákona o užitéch vzorech technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná, se chrání užitémi vzory.

34. Podle § 6 zákona o užitéch vzorech právo na ochranu užitém vzorem má původce nebo jeho právní nástupce (odst. 1). Původcem užitého vzoru je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvořivou prací (odst. 2).

35. Podle § 11 odst. 2 věta první a druhá zákona o užitéch vzorech zápisem užitého vzoru do rejstříku vzniká jeho ochrana podle tohoto zákona. Přihlašovatel, který se zápisem užitého vzoru do rejstříku stává majitelem užitého vzoru, vydá Úřad osvědčení o zápisu užitého vzoru do rejstříku a zápis užitého vzoru do rejstříku oznámí ve Věstníku.

36. Podle § 12 odst. 1 zákona o užitéch vzorech bez souhlasu majitele užitého vzoru nikdo nesmí technické řešení chráněné užitém vzorem při své hospodářské činnosti vyrábět, uvádět do oběhu nebo upotřebit.

37. Podle § 19 zákona o užitéch vzorech úřad na návrh odejme užité vzor majiteli, jestliže z rozhodnutí soudu zjistí, že mu právo na užité vzor podle § 6 nepřísluší (odst. 1). Návrh na odnětí ochrany podle odstavce 1 je oprávněna podat pouze osoba, které podle rozhodnutí soudu přísluší právo na ochranu užitém vzorem, nebo její právní nástupce (odst. 2). Na návrh osoby, které přísluší právo na ochranu užitém vzorem, podaný do jednoho měsíce od pravomocného rozhodnutí soudu, Úřad zapíše tuto osobu jako majitele užitého vzoru (odst. 3). Nebude-li podán návrh na přepis podle odstavce 3, Úřad provede výmaz užitého vzoru z rejstříku z moci úřední (odst. 4).

38. Ze shora citovaných ustanovení plyne, že zákon o užitéch vzorech (obdobně jako je tomu v případě ostatních tvůrčích průmyslových práv, srov. zejm. § 8 a § 11 zák. č. [527/1990](#) Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, § 3 a § 10 zák. č. [529/1991](#) Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, či § 12 a § 19 zák. č. [207/2000](#) Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. [527/1990](#) Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů) rozlišuje právo na ochranu užitém vzorem na straně jedné a účinky vyplývající ze zápisu užitého vzoru do rejstříku užitéch vzorů na straně druhé.

39. Obsah práva na ochranu užitém vzorem spočívá v možnosti podat přihlášku užitého vzoru (resp. technického řešení splňujícího náležitosti užitého vzoru) a být na základě této přihlášky zapsán v rejstříku užitéch vzorů vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví jako majitel užitého vzoru. Toto právo svědčí původci užitého vzoru (resp. původci technického řešení splňujícího náležitosti užitého vzoru) nebo jeho právnímu nástupci (§ 6 zákona o užitéch vzorech).

40. Oproti tomu zákon o užitéch vzorech přiznává majiteli užitého vzoru absolutní majetková práva k ochraně tohoto užitého vzoru. Tato práva nejsou nijak spjata se samotným vytvořením užitého vzoru (resp. s vytvořením technického řešení splňujícího náležitosti užitého vzoru), nýbrž vyplývají ze zápisu tohoto vzoru do rejstříku užitéch vzorů (§ 12 zákona o užitéch vzorech). Proto majitelem užitého vzoru se stává vždy přihlašovatel užitého vzoru, a to výlučně v důsledku zápisu tohoto užitého vzoru do rejstříku užitéch vzorů (§ 11 odst. 2 zákona o užitéch vzorech). Pravidlo, podle kterého je (původním) majitelem užitého vzoru (a potažmo též subjektem absolutních práv k

tomuto užitému vzoru) jeho přihlašovatel v důsledku zápisu tohoto vzoru do příslušného rejstříku, je odrazem samotného formálně zápisného principu ochrany průmyslových práv, jenž tento právní obor (prakticky celosvětově) ovládá.

41. Právní úprava na ochranu užiténých vzorů tedy se samotným původcovstvím užiténého vzoru právní titul vzniku právního postavení majitele tohoto vzoru nikterak nespojuje.

42. Jinak řečeno, zápis užiténého vzoru a jeho majitele do rejstříku užiténých vzorů má v tomto smyslu konstitutivní soukromoprávní účinky a nejedná se pouze o deklaratorní zápis již dříve existujícího právního stavu. Proto původce technického řešení, jež bylo na základě přihlášky jiné osoby zapsáno jako užiténý vzor do rejstříku užiténých vzorů, se nestává pouze z titulu svého původcovství majitelem tohoto užiténého vzoru. Tím je vždy osoba, která užiténý vzor přihlásila. Z tohoto důvodu proto nelze uplatněnou žalobou či vzájemným návrhem podanými pouze z důvodu původcovství užiténého vzoru (resp. na základě takto tvrzených rozhodujících skutečností) úspěšně zpochybnit ani vznik (resp. zápis vzniku) právního postavení přihlašovatele užiténého vzoru jako majitele tohoto vzoru (resp. majitele absolutních majetkových práv k jeho ochraně) ani zánik (resp. zápis zániku) předmětného užiténého vzoru v důsledku jeho vzdání se ze strany jeho majitele podle § 16 písm. b) zákona o užiténých vzorech.

43. Je tomu tak ostatně i proto, že vzájemný střet těchto subjektivních práv podle zákona o užiténých vzorech, tj. práva původce (či jeho nástupce) na ochranu užiténého vzoru (resp. na ochranu technického řešení splňujícího náležitosti užiténého vzoru) na straně jedné a absolutních práv majitele užiténého vzoru na straně druhé, řeší tento zákon prostřednictvím úpravy institutu odejmutí užiténého vzoru jeho majiteli a jeho případného přepisu osobě, které přísluší právo na ochranu užiténým vzorem (§ 19 zákona o užiténých vzorech).

44. Lze tak uzavřít, že původce technického řešení chráněného užiténým vzorem přihlášeným k zápisu do rejstříku užiténých vzorů jinou osobou, není pouze z důvodu svého původcovství aktivně věcně legitimován v řízení o určení, že je majitelem tohoto užiténého vzoru.

Právní posouzení v poměrech projednávané věci

45. Dospěl-li odvolací soud na základě skutkových zjištění, jež sama dovolacímu přezkumu nepodléhají (srov. § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř.), k právnímu závěru, že vzájemnému návrhu žalovaného nelze vyhovět, neboť požadované určení není opodstatněno skutkovými tvrzeními žalovaného, a proto tímto určením nelze zpochybnit ani vznik právního postavení žalobkyně b) jako majitelky tohoto užiténého vzoru ani zánik tohoto vzoru jeho vzdáním se ze strany žalobkyně b), je právní posouzení věci odvolacím soudem správné.

46. Správnost právního posouzení věci odvolacím soudem není způsobilé zpochybnit ani tvrzení žalovaného o existenci zapsané poznámky spornosti zápisu zániku předmětného užiténého vzoru jeho vzdáním se ze strany žalobkyně b), neboť absence aktivní věcné legitimace žalovaného v řízení o jeho vzájemném návrhu není na zápisu poznámky spornosti ve smyslu § 986 odst. 1 o. z. nikterak závislá.

Posouzení existence vad řízení

47. Vzhledem k přípustnosti dovolání přezkoumal dovolací soud podle § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř., zda řízení nebylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a shledal, že řízení před soudy obou stupňů takovými vadami zatíženo nebylo.

48. Ve vztahu k dovolatelem namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku odvolacího soudu je možno uvést, že otázka, za jakých okolností je možno považovat rozhodnutí odvolacího soudu za

nepřezkoumatelné, byla v rozhodování dovolacího soudu již vyřešena a rozhodovací praxe dovolacího soudu se ustálila v závěru, že měřítkem toho, zda lze v dovolacím řízení považovat rozhodnutí odvolacího za přezkoumatelné, je především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě využít dovolání jako opravného prostředku proti tomuto rozhodnutí. I když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nejsou podle obsahu dovolání na újmu práv účastníků řízení. Rozhodnutí odvolacího soudu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů tehdy, když vůči němu nemůže účastník, který s rozhodnutím nesouhlasí, náležitě formulovat důvody dovolání, a ani soud rozhodující o tomto opravném prostředku nemá náležité podmínky pro zaujetí názoru na věc. Nelze pokládat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí, u něhož je všem účastníkům nepochybné, jak a proč bylo rozhodnuto (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněný pod číslem 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3814/2015).

49. Kromě toho Ústavní soud opakovaně vysvětlil, že není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, a usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. III. ÚS 3122/09).

50. Z obsahu dovolacích důvodů formulovaných dovolatelem vyplývá, že mu bylo zřejmé, že odvolací soud shledal vzájemný návrh žalovaného nedůvodným proto, že žalovaným požadované určení práva není opodstatněné jím tvrzenými rozhodujícími skutečnostmi, a není mu tak možno vyhovět ani proto, že předmět tohoto práva zanikl.

51. Byť tedy dovolatel ve svém dovolání namítá nepřezkoumatelnost dovoláním napadeného rozsudku odvolacího soudu, přesto je z obsahu jeho dovolání zřejmé, že věděl, jak odvolací soud rozhodl a z jakého důvodu. Protože ani případné nedostatky odůvodnění rozsudku odvolacího soudu nemohly být na újmu práv dovolatele, není možné úspěšně dovozovat, že by rozhodnutí odvolacího soudu bylo nepřezkoumatelné (srov. obdobně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3466/2013).

52. Lze tak uzavřít, že odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu je v tomto smyslu srozumitelné a dostatečné, a řízení v projednávané věci touto vytýkanou vadou netrpí.

53. Nedůvodná je též námitka dovolatele, že odvolací soud v rozporu s legitimním očekáváním rozhodl v projednávané věci bez dostatečného odůvodnění odlišně od svého dřívějšího rozhodování ve skutkově obdobné věci, neboť odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku stručně a jasně vyložil, v čem byla dřívější věc, o níž rozhodoval, odlišná (když v předchozí věci se jednalo se o odlišné určení práva, a to o určení práva na ochranu užitným vzorem, a nikoli o určení majitele užitného vzoru).

54. Napadené rozhodnutí odvolacího soudu nelze označit ani za rozhodnutí překvapivé, neboť mu není možno vytknout, že by předmětnou věc z pohledu předchozího řízení posuzovalo originálně, čímž by byla účastníkům upřena možnost adekvátní reakce a hájení jejich zájmů. Nelze nikterak dovodit, že by účastníci měli znát výsledný závěr soudu o projednávané věci dříve, než je vysloven v jeho rozhodnutí (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2013, sp. zn. 23 Cdo 370/2011, a ze dne 4. 5. 2016, sp. zn. 28 Cdo 3387/2015, či usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 11. 2008, sp. zn. I. ÚS 245/07).

55. Otázka, zda je opodstatněné určení žalovaného jako majitele předmětného užitného vzoru na

základě tvrzení žalovaného o původcovství tohoto užitého vzoru, byla v projednávané věci posuzována již v řízení před soudem prvního stupně, proto rozhodnutí odvolacího nelze označit za překvapivé.

56. Důvodná není ani námitka dovolatele o absenci poučení podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. v odvolacím řízení, neboť odvolací soud nezaložil své rozhodnutí na neunesení břemene tvrzení či břemene důkazního ze strany dovolatele, nýbrž své rozhodnutí odůvodnil tím, že dovolatelem dostatečně tvrzený a v řízení zjištěný skutkový stav nelze po právní stránce posoudit takovým způsobem, aby bylo možno vzájemnému návrhu vyhovět.

V. Závěr

57. Lze tak uzavřít, že z pohledu uplatněných dovolacích důvodů je rozhodnutí odvolacího soudu správné. Dovolací soud proto dovolání podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)